

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)

Ert dnr Ju2022/02331

Kammarrätten har följande synpunkter med anledning av de förslag som presenteras i betänkandet.

Föräldrafullmakter

Det föreslås en ny typ av fullmakt som ska underlätta för andra än vårdnadshavare att agera i frågor som rör ett barn. Den så kallade föräldrafullmakten ska enligt förslaget utfärdas av barnets vårdnadshavare och anmälas till Skatteverket av vårdnadshavaren för registrering. Om barnet står under vårdnad av två vårdnadshavare ska de göra en gemensam anmälan. Enligt förslaget får fullmaktshavaren, i frågor som rör barnets personliga angelägenheter, bl.a. företräda barnet och fatta beslut i samma utsträckning som en vårdnadshavare får göra ensam när barnet står under vårdnad av två vårdnadshavare samt ta del av uppgifter i samma utsträckning som en vårdnadshavare. Vid en och samma tidpunkt får maximalt två personer vara fullmaktshavare för ett barn.

Kammarrätten önskar ett förtydligande av vilken möjlighet fullmaktshavare har att agera i förvaltningsdomstolarnas mål samt av hur de i övrigt ska hanteras som aktörer i mål.

Det förekommer måltyper i vilka vårdnadshavare kan agera för sitt barns räkning avseende barnets personliga angelägenheter genom att överklaga ett myndighetsbeslut, t.ex. mål enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialförsäkringsbalken, m.fl. Kammarrätten önskar ett förtydligande av om rätten att företräda barnet enligt förslaget om föräldrafullmakt innebär en behörighet för fullmaktstagaren att överklaga

sådana beslut för barnets räkning. Då det vid en och samma tidpunkt kan finnas flera vårdnadshavare och flera fullmaktstagare vore det även önskvärt med ett förtydligande avseende fullmaktshavarens behörighet för det fall även en eller flera vårdnadshavare överklagar samma beslut, då dessa förhållanden har betydelse för vilka och hur många aktörer som ska registreras i domstolarnas målhanteringssystem.

Enligt förslaget ska en fullmaktshavare vara behörig att med stöd av fullmakten ta del av uppgifter som rör barnet under samma förutsättningar som barnets vårdnadshavare. Då det emellertid kan förekomma att uppgifter avseende ett barns förhållanden omfattas av sekretess i förhållande till den ena vårdnadshavaren men inte till den andra, i de fall det finns två vårdnadshavare, är det av vikt att det tydliggörs hur sekretessprövningen ska göras i dessa fall. Härleder fullmaktshavaren sin behörighet från endast den ena av vårdnadshavarna, även om det krävs att båda medverkar vid anmälan av fullmakten, eller begränsas behörigheten för fullmaktstagaren om sekretess gäller i förhållande till någon av vårdnadshavarna?

Umgänge med särskild umgängesperson

I betänkandet föreslås, i syfte att stärka barns rätt till umgänge med sociala föräldrar, att en talan om umgänge ska få väckas av en person med vilken barnet har en relation som motsvarar den mellan barn och förälder (en särskild umgängesperson). Även socialnämnden föreslås få föra en sådan talan.

I 14 § lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) regleras ansvaret för socialnämnden då ett barn vårdas med stöd av lagen att så långt möjligt tillgodose behovet av umgänge med föräldrar och vårdnadshavare.

Mot bakgrund av det uttalade syftet med förslaget om talerätt för en särskild umgängesperson och för socialnämnden i fråga om umgänge kan det övervägas om ett barns behov av att få träffa en särskild umgängesperson uttryckligen bör omfattas av socialnämndens ansvar enligt 14 § LVU.

Enligt 14 § andra stycket 1 LVU kan en socialnämnd besluta hur den unges umgänge med vårdnadshavare och med föräldrar som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller genom avtal ska utövas. Det bör övervägas om även särskilda umgängespersoner, vilka enligt förslaget kan erhålla sådant reglerat umgänge, ska omfattas av bestämmelsen.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättspresidenten Monica Dahlbom och kammarrättsrådet Monika Knutsson efter föredragning av tf. kammarrättsassessorn Frida Lidén.

Monica Dahlbom

Monika Knutsson

Frida Lidén